

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

Velkommen til frokostmøte

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

Naturrisikoutvalgets utredning NOU 2024: 2

Aksel Mjøs, utvalgsleder

*Vår økonomi
og velferd er
helt avhengig
av naturen,
samtidig
skader vi den*

*Vår økonomi
og velferd er
helt avhengig
av naturen,
samtidig
skader vi den*

*Vår økonomi
og velferd er
helt avhengig
av naturen,
samtidig
skader vi den*

*Vår økonomi
og velferd er
helt avhengig
av naturen,
samtidig
skader vi den*

*Vår økonomi
og velferd er
helt avhengig
av naturen,
samtidig
skader vi den*

*Vår økonomi
og velferd er
helt avhengig
av naturen,
samtidig
skader vi den*

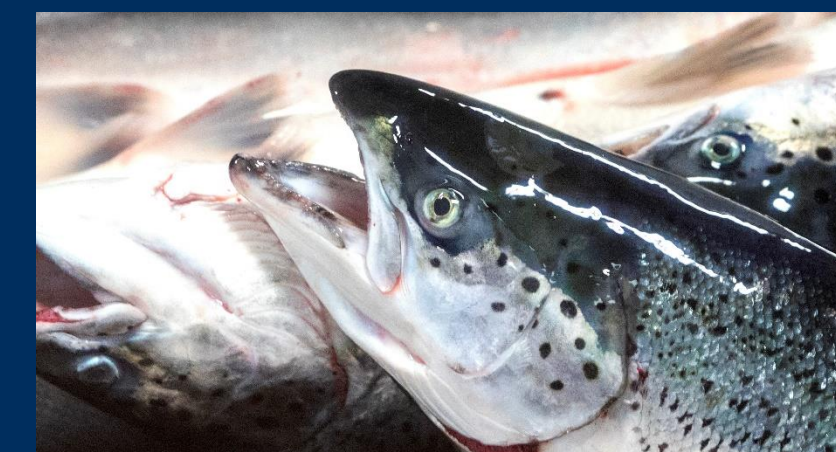

Avhengighet av natur

Påvirkning på natur

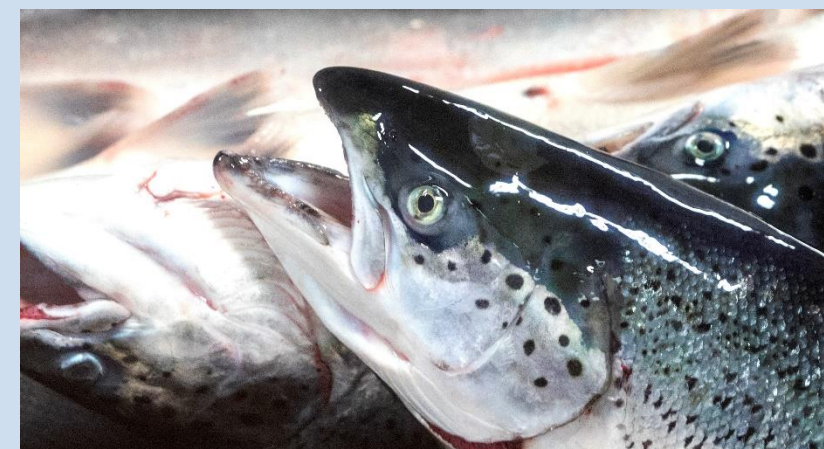
Mais
Vannrensing
Kretsløp
Korn
Leppefisk
pH
Strømforhold
Marint protein
Klimaregulering
Fôrproduksjon
Temperatur
Vannmiljø
Næringsstoffer
Fiskemel
Fôr
Avgiftning
Fiskeolje
Soya
Nedbryting
Avfallsbehandling
Oksygenrikt vann

Lakselus
Fiskesykdommer
Notimpregnering
Utslipp av næringsalter
Høsting av marine ressurser
Forurensning

Fôrrester
Arealbeslag
Utslipp

Rømt fisk
Legemidler
Død fisk

Vi forårsaker naturtap

*..natur over hele verden
forringes raskere enn
noen gang tidligere i
menneskehetens
historie..*

Norsk natur er også under press

**Tilstrekkelig kunnskap
og økende erkjennelse**

**- politikk, sivilsamfunn,
næringsliv og
enkeltpersoner**

Det tas viktige grep

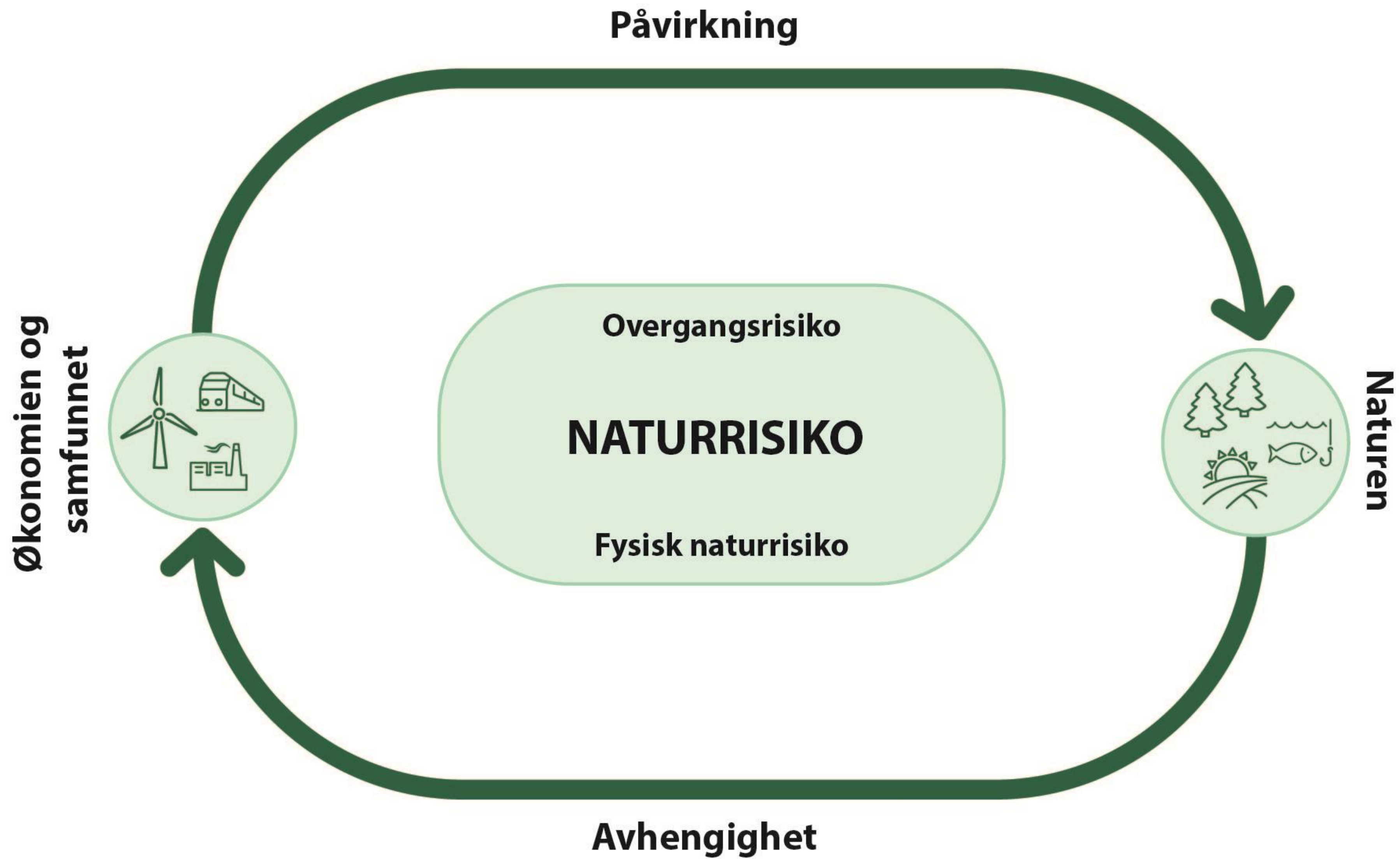

Foto: Helge Skodvin

Naturrisiko: tilnærming for å vurdere og håndtere usikkerhet

- **Fysisk naturrisiko** er risiko knyttet til konsekvensene for aktørene og samfunnet av tap og forringelse av natur.
- **Naturrelatert overgangsrisiko** er risiko som oppstår som følge av endringer i reguleringer, rammebetingelser, politikk, teknologi eller forbrukerpreferanser.

Illustrasjon: Konsis
Kilde: Naturrisikoutvalget

Utvalgets medlemmer

- **Aksel Mjøs** (leder), førsteamanuensis og instituttleder ved Norges handelshøyskole
- **Claire Armstrong**, professor, UiT Norges arktiske universitet
- **Ivar Baste**, tidl. spesialrådgiver, Miljødirektoratet
- **Kristine M. Grimsrud**, seniorforsker, Statistisk sentralbyrå
- **Atle Harby**, seniorforsker, SINTEF Energi
- **Else H. Hendel**, teamleder politikk og næringsliv, WWF Norge
- **Audun Korsæth**, divisjonsdirektør, NIBIO

Utvalgets medlemmer

- **Idar Kreutzer**, områdedirektør, Næringslivets hovedorganisasjon
- **Liv Anna Lindman**, rådgiver, Landsorganisasjonen i Norge
- **Trude Myklebust**, postdoktor, Universitetet i Oslo
- **Anders Oskal**, direktør, Internasjonalt reindriftssenter, og generalsekretær, Association of World Reindeer Herders
- **Hanne Kathrine Sjølie**, førsteamanuensis, Høgskolen i Innlandet
- **Vigdis Vandvik**, professor, Universitetet i Bergen

Naturrisikoutvalget – *et innsiktsutvalg*

- Rettet mot offentlige myndigheter og privat sektor, og omfatter aktivitet i Norge og internasjonale verdikjeder
- Generelle anbefalinger, med stor vekt på at den enkelte aktør og beslutningstaker selv må vurdere og håndtere egen eksponering mot naturrisiko

Generelle anbefalinger

Gode råd for arbeidet med naturrisiko

- Forstå avhengighet og påvirkning (dobbel vesentlighet)
- Fokuserer på det som er **vesentlig for den som gjør analysen**, men også for naturen og samfunnet
- Bruke oppdatert datagrunnlag og kunnskap, og trekke på tilgjengelig og relevant metodikk og veiledning
- Integrere naturrisiko i etablerte prosesser for samlet risikostyring
- Vurdere aktiviteter opp mot mulige framtidige utfallsrom, inkludert muligheten for særlig farefulle utfall

• **Identifisere** hvor du berører natur

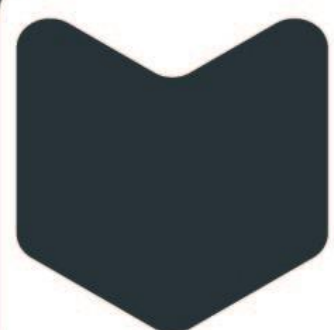
• **Analysere** hvor du er avhengig av og /eller påvirker natur

• **Vurdere** hvor du er utsatt for naturrisiko

• **Rapportere** om vesentlig naturrisiko

• **Beslutte** i konkrete saker og veivalg

Femtrinnsmodell for arbeidet med naturrisiko

Illustrasjon: Konsis

Kilde: Naturrisikoutvalget

Nasjonale myndigheter

Tiltak for å håndtere naturrisiko på nasjonalt nivå

- Naturrisiko i avveininger, beslutninger og langsiktige planer
 - Verdikjeder og internasjonalt perspektiv er viktig
- Oppfølgingen av naturavtalen blir viktig for å redusere naturrisiko
 - Utvalget anbefaler et bredt naturforlik etter mal fra klimaforliket
- Naturrisiko må integreres i vurderingen av finansiell stabilitet
- Naturrisiko inn i trepartssamarbeidet – samarbeid og tillit

Offentlig sektor (stat og kommune)

Naturrisiko må inn i offentlige beslutninger

- Bedre beslutninger – i tråd med føre var-prinsippet, gir bedre forståelse for samlet belastning og farefulle utfall
- Plan- og bygningsloven og annet relevant lovverk – lovutvalg for å se hvordan naturrisiko kan integreres*
- Naturrisiko inn i eierskaps- og finansieringsvurderinger og etatsstyring
- Naturmangfold inn i kommunale planer

Kompetanse og kunnskap må heves

- Veiledning om integrering naturrisiko i beslutningsgrunnlag for offentlige tiltak
- Kunnskapsbaserte og transparente beslutningsprosesser
- Nødvendig kompetanse og kapasitet i konsekvensutredninger
- Styrket miljø- og naturkompetanse

Offentlig sektor må legge til rette for god vurdering og håndtering av naturrisiko

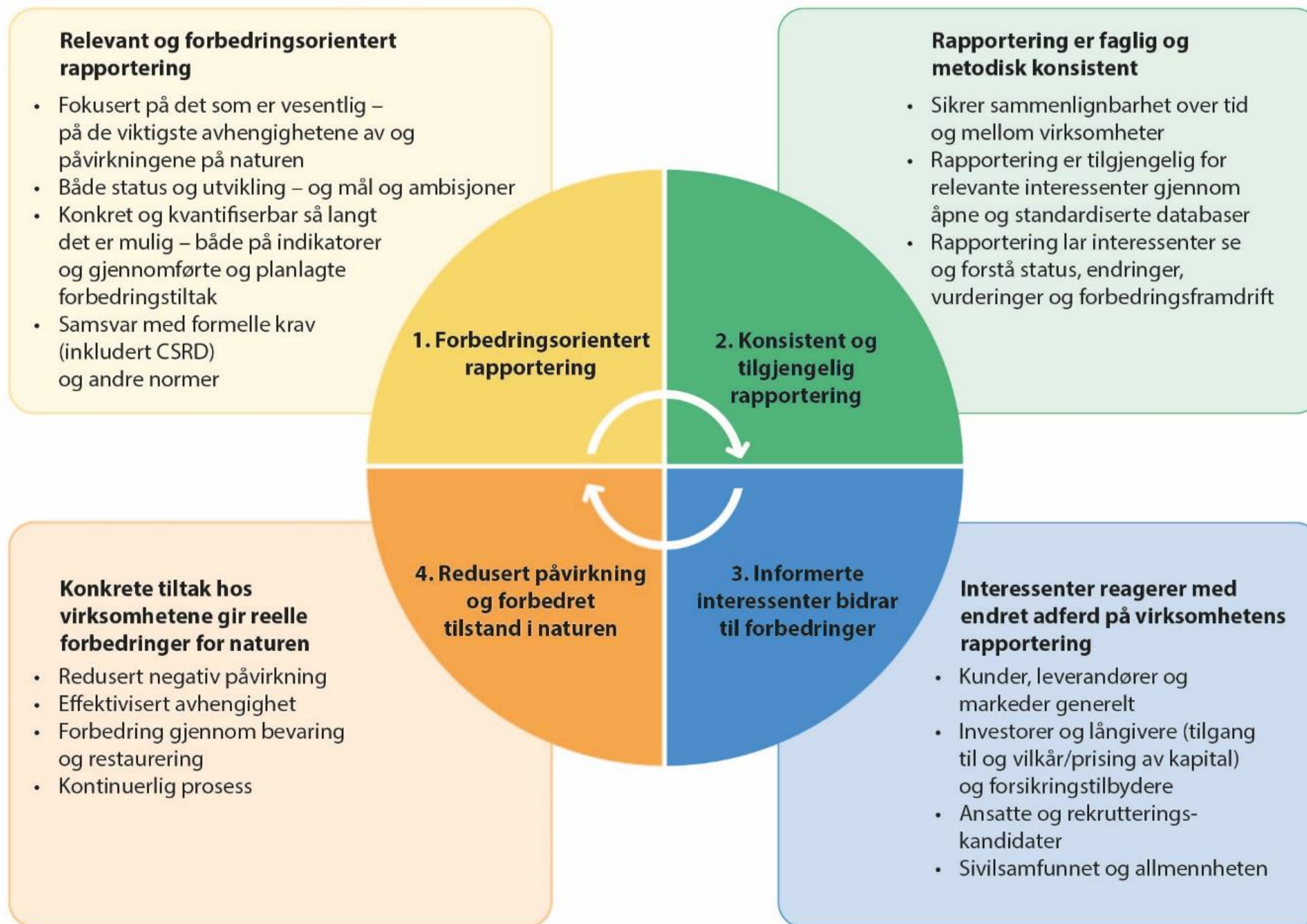
- Nye metoder, mer data og økt innsikt i naturens bidrag
 - Stedfestet informasjon - naturkartlegging og naturregnskap
 - Strukturerte data som er tilgjengelige for alle
- Klarere føringer om naturverdier i planretningslinjer og i vurderinger av innsigelser i plansaker*
- Stimulere til innovasjon som reduserer naturrisiko

Privat sektor (virksomheter)

Privat sektor må styrke arbeidet med naturrisiko

- Bruk femtrinnsmodellen og anerkjent metodikk
 - Se bredt på mulige framtidige utfall
- Samarbeid for økt kompetanse og deling av erfaringer
- Integrer naturrisiko i eksisterende risikostyring
- Rapportert om naturrisiko så det blir relevant og synlig, og slik at det også kan gi endret adferd
- Finanssektoren må få fram informasjon om naturrisiko og økt bevissthet hos sine kunder

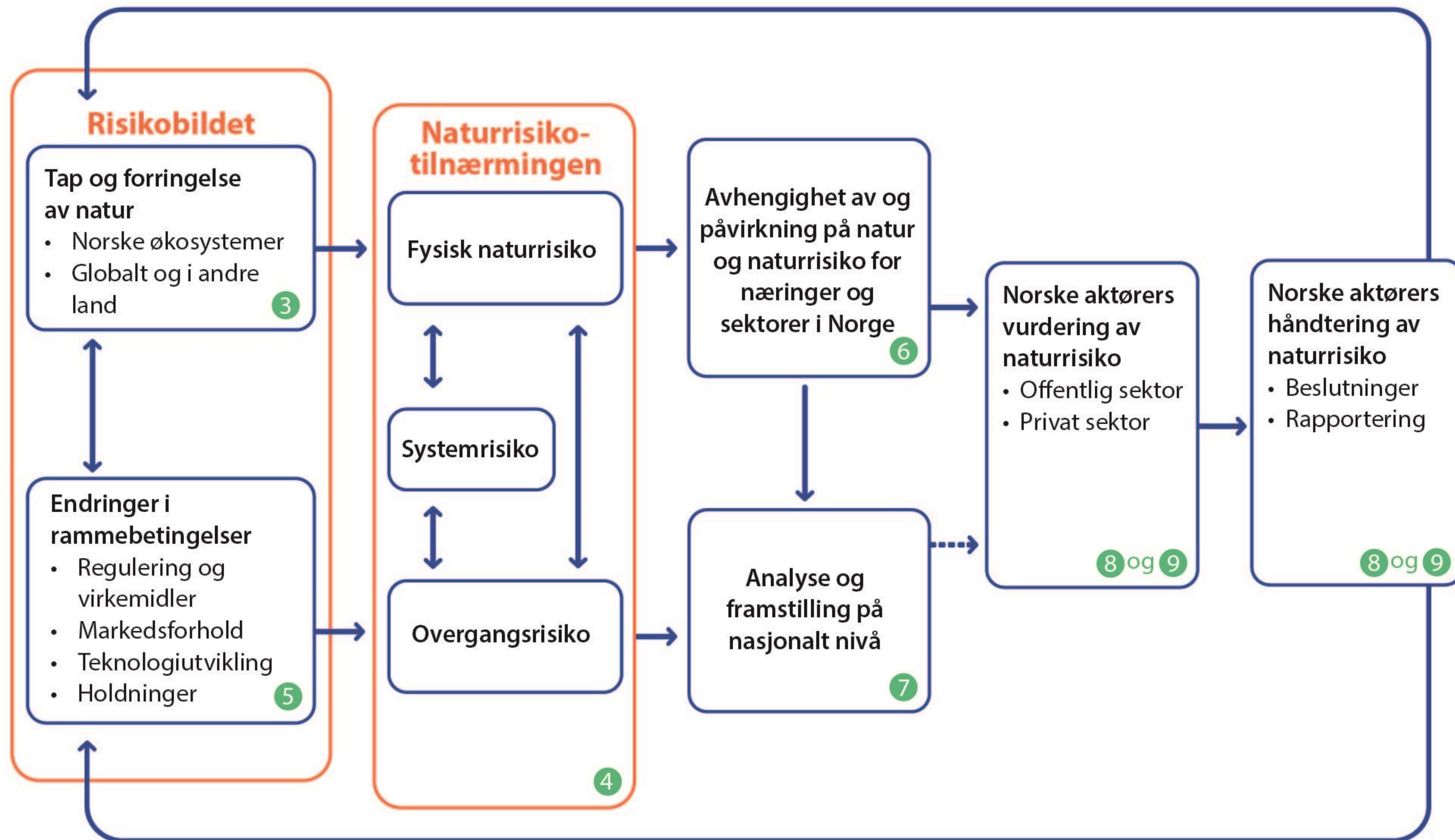

Mer forbedringsorientert rapportering kan gi mer effekt på bakken

Illustrasjon: Konsis

Kilde: Naturrisikoutvalget

Hvordan vi har tenkt i arbeidet

Illustrasjon: Konsis

Kilde:
Naturrisikoutvalget

Oppsummert: Bedre beslutninger

- Tap av natur er en risiko
- Naturavtalen legger premisser for arbeidet med naturrisiko
- Private og offentlige aktører må vurdere og håndtere sin egen naturrisiko
- Utvalgets rapport gir strukturert innsikt som støtte til arbeidet
- Naturrisiko er et krevende fagfelt i utvikling

NOU 2024

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

I samspill med naturen

Ann-Kristin Ytreberg, administrerende direktør i Miljøfyrtårn

Bygg og anleggsbransjen sentral

Gode verktøy er nøkkel

Kartlegg påvirkning, risiko og muligheter

Start analysen

Om verktøyet

Del 1: Kartlegg påvirkninger, risiko og muligheter

Finn ut hvordan din virksomhet blir påvirket av fysiske hendelser eller av tiltak for å begrense klimaendringer og/ eller tap av naturen.

Del 2: Risiko- mulighetsanalyse

Vurder hvilke risikoer og muligheter som er relevante for din virksomhet, og sannsynligheten at de inntreffer.

Del 3: Finn eksempler

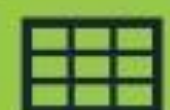
Her finner du eksempler på påvirkning, risiko, mulighet og tiltak.

Eksempler på tiltak

Her finner du noen eksempler på **fysiske hendelser** som kan være en risiko/mulighet for din virksomhet, og tiltak som kan minimere klima- og naturendringer.

I tillegg er det eksempler på **krav fra myndigheter og andre aktører** som kan være en risiko/mulighet for din virksomhet, og tiltak som kan minimere klimaendringer og tap av natur.

Finn relevante tiltak for din virksomhet og gjennomfør analysen.

Gå til analysen

Eksempler på fysiske hendelser

Påvirkning	Risiko/mulighet	Tiltak
Hyppigere og kraftigere ekstremvær og storm	Materialer og andre gjenstander på byggeplass kan bli ødelagt eller blåse vekk	Sørge for god vindsikring på byggeplass
	Økt oppdragsmengde pga behov for oppbygging etter skade	Dimensjonere virksomheten for å kunne svare på behov
Styrtregn	Erosion og skredfare på byggeplass	Sikring mot erosjon og skred, spesielt i skråninger
	Økte reklamasjoner pga bygg/ vei/ anlegg ikke tåler styrtregn	Avsjekke med prosjekterende om de riktige valgene er tatt, for eksempel på fuktsikring
	Økt oppdragsmengde pga behov for oppbygging etter skade	Dimensjonere virksomheten for å kunne svare på behov
Tilgang på materialer	Mangel på materialer	Etablere gode ordninger på ombruk, inngå fastprisavtaler
	Øke gjenbruk av materialer	Etablere gode ordninger på ombruk, samarbeider med andre virksomheter

Eksempler på krav fra myndigheter og andre aktører

Påvirkning	Risiko/mulighet	Tiltak
Nye tekniske krav og godkjenningsordninger som følge av klimaendringer	Mister oppdrag om man ikke kan levere i henhold til krav	Holde seg oppdatert på nye krav og tilpasse seg, øke egen kompetanse, samarbeider i verdikjeden og øke kundenes bestillerkompetanse
	Øker oppdrag om man kan levere i henhold til krav	Holde seg oppdatert på nye krav og tilpasse seg, øke kompetansen innad i virksomheten, samarbeider i verdikjeden og øke kundenes bestillerkompetanse
Endrete rammevilkår på arealbruk	Mindre oppdrag på bestemte markeder for eks. hyttemarked	Tilpasse seg nye markeder
Krav om klimabudsjett og klimaregnskap	Mister oppdrag om man ikke er forberedt	Øke kompetansen på klimabudsjett og klimaregnskap innad i virksomheten
	Får oppdrag om man er forberedt	Øke kompetansen på klimabudsjett og klimaregnskap innad i virksomheten
Krav om avfallshåndtering, avfallsreduksjon og gjenbruk	Mister oppdrag om man ikke kan levere i henhold til krav	Holde seg oppdatert på nye krav og tilpasse seg, øke kompetansen innad i virksomheten, samarbeider i verdikjeden og øke kundenes bestillerkompetanse

ASIA

1F
2F

2020年
オリンピック
東京2020
オリンピック

DINING BAR

東京服部
無任感之生

0008~
7-552

ASIA

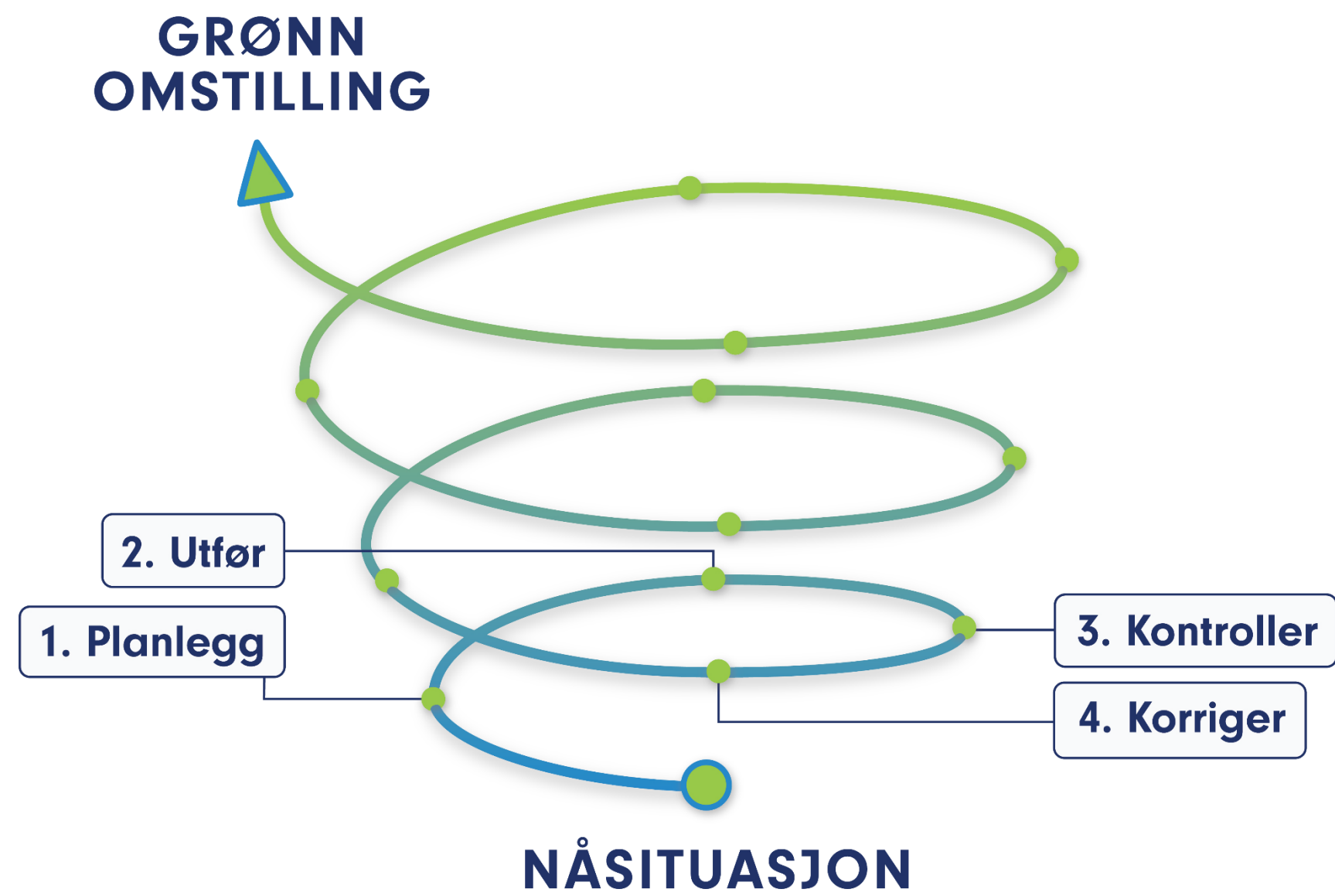

Evnen til å vokse

Finn ut hvor din bedrift har størst påvirkning

Kom i gang og få verdifull innsikt!

Logg inn eller registrer deg

T N
F D Taskforce on Nature-related Financial Disclosures

Styringsverktøy

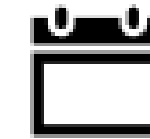

Mål

Hvilke miljøeffekter ønsker du å oppnå?
Ved å sette tydelige mål sikrer du at virksomheten jobber kontinuerlig med å redusere negative effekter på klima og miljø – og å forbedre de positive effektene.

Sett mål

📄 Hvorfor er målsetting viktig i miljøledelse?

Tiltak

16

planlagte tiltak

Følg opp tiltak

📄 Hvorfor og hvordan følge opp tiltak?

Innrapportering

Hva er status på miljøarbeidet i virksomheten? ved å fylle ut dine klima- og miljødata i skjemaet for innrapportering, får du verdifull informasjon om dine miljøprestasjoner.

Fyll ut skjema for innrapportering

Tidligere innrapporteringer ▼

📄 Hvorfor fylle ut skjema for innrapportering?

Resultater og statistikk

Bruk resultatene og statistikken fra innrapporteringen til å få oversikt over virksomhetens positive og negative miljøeffekter. Går det riktig vei?

Se resultater og statistikk

Del dine resultater ▼

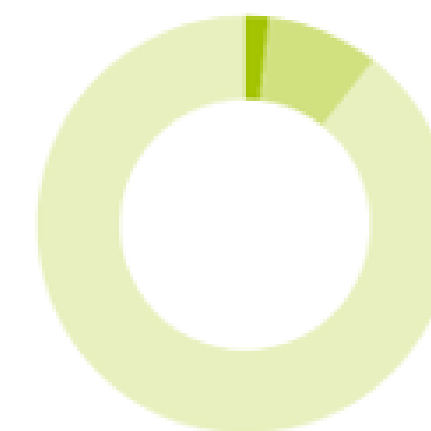
📄 Hvordan bruke resultater og statistikk?

Ditt CO2-utslipp i tonn for 2020

64,20

Fordeling av ditt CO2-utslipp

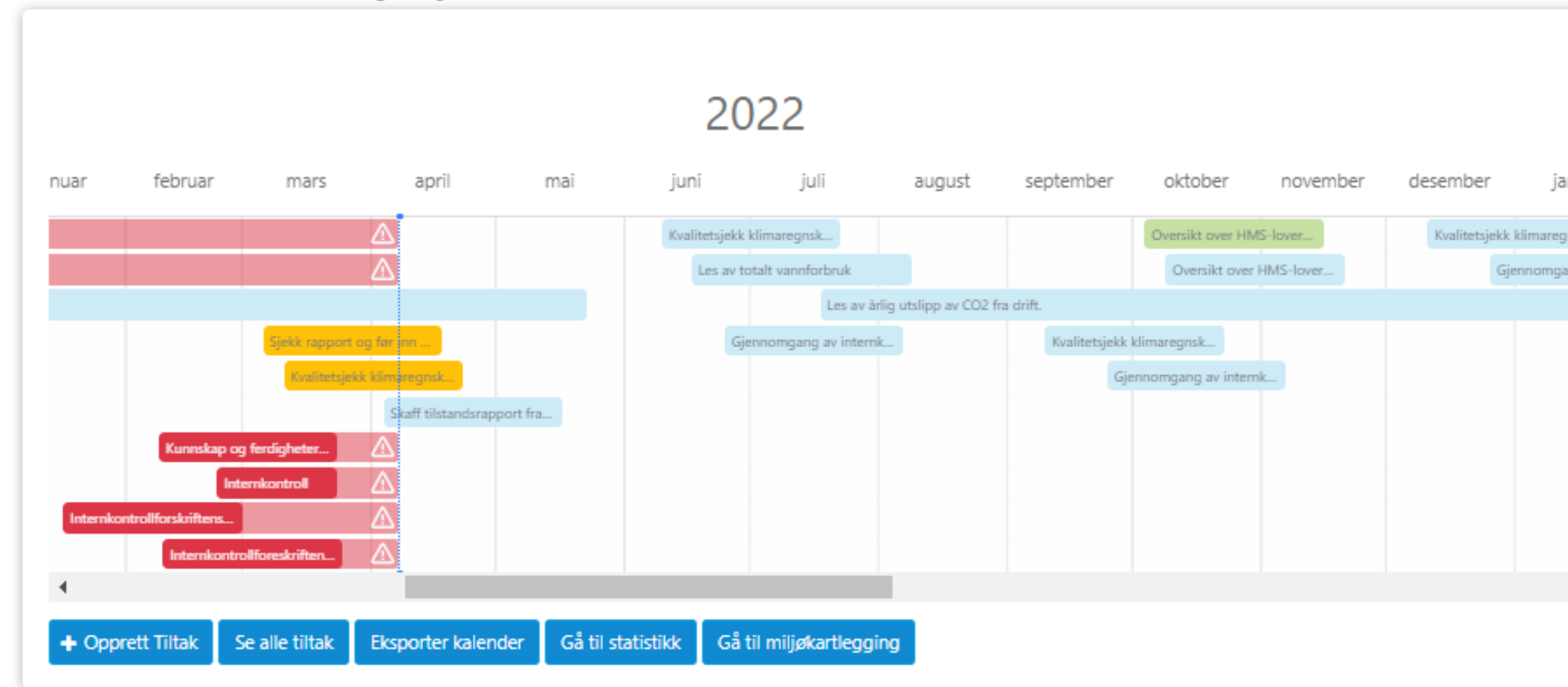
Avfall og ombruk	1.84	Energi	8.73
Transport	89.42		

Se klimaregnskapet

Digitalt og transparent

Aktive tiltak - Miljøfyrtårns TEST virksomhet

Planlagte tiltak

Forfallsdato nyeste - eldste

Task	frist
Kunnskap og ferdigheter om HMS hos arbeidstakere	12.04.2022
Sjekk rapport og før inn tall fra kjemikalieforbruk	17.04.2022
Rapporter inn antall kilometer fra bilparken	21.04.2022
Kvalitetsjekk klimaregnskap kvartalsvis	22.04.2022
Kunnskap og ferdigheter innen HMS	23.04.2022
Les av filtermåling for utslipp til vann	28.04.2022

Planlagt Viser alle planlagte tiltak	66
Snart frist Viser alle tiltak med frist de neste 30 dagene	8
Overskredet frist Viser alle tiltak med overskredet frist	11
Gjennomført Viser alle gjennomførte tiltak	1

Annual climate and environmental report for 2020. The page features a search bar, a navigation menu, and a main content area with a description of the company's commitment to sustainability. It includes a list of reports for the years 2007-2020 and a section for creating custom charts. A line graph shows 'Sykefravær i prosent' (Sickness absence in percent) from 2007 to 2020. The graph has two lines: a blue line for 'Resultat - Sykefravær i prosent' and a red line for 'Mål - Sykefravær i prosent'. The blue line shows a general upward trend, peaking at 8.54% in 2017, while the red line remains relatively flat around 3-4%. Two orange arrows point to the 2020 data points on the graph.

År	Resultat (%)	Mål (%)
2007	3.7%	3.5%
2008	4.3%	3.5%
2009	4.5%	3.5%
2010	3.7%	3.5%
2011	3.6%	3.5%
2012	2.7%	3.5%
2013	2.5%	3.5%
2014	2.5%	3.5%
2015	3.4%	3.5%
2016	4.8%	3.5%
2017	8.54%	3.5%
2018	3.7%	3.5%
2019	3.5%	3.5%
2020	3.8%	3.5%

**«Det er først når vi får
adferdsendring
at vi får den endringen
vi har bruk for»**

Andreas Bjelland Eriksen, Klima- og miljøminister

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

Det handler om å være trygg
i morgen også

Espen Opedal – leder for Tryg Forsikring i Norge

A photograph showing a large-scale flooding event. In the foreground, a massive, turbulent flow of white water cascades down a concrete structure, likely a dam or spillway. To the left, a long, multi-story industrial building with a series of windows is partially submerged. In the background, a tall, dark chimney stands against a cloudy sky. To the right, a paved road and green grassy areas are also inundated with water. The overall scene conveys a sense of significant environmental impact and infrastructure damage.

Sammenhengen mellom klima og naturrisiko

Utjevning av risiko med forsikringsmodellen

Foto: Tobias Nordli

Forsikringsbransjens rolle

Hvordan påvirker naturreisiko
din bedrift?

Miljøfyrtårnsertifisering og lavere risiko

Hva er belønningen?

Det handler om å være trygg
i morgen også

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

Naturrisiko - nye spilleregler for næringslivet?

Frokostmøte Bergen Næringsråd

Grieg
Seafood®

Utfordringene havbruket må løse

1. Sikre sameksistens med villaks og andre arter
2. Forbedre fiskehelse- og velferd
3. Forbedre bærekraften i fôret
4. Kutte klimautslipp
5. Resirkulere ressurser

Naturrisiko i havbruket

Havbruket er avhengig av naturen

- Eksempel: Gode lokaliteter med friskt vann, gode strøm- og oksygenforhold

Havbruket kan påvirke naturen

- Eksempel: Villaksen ved dårlig lusekontroll eller rømming

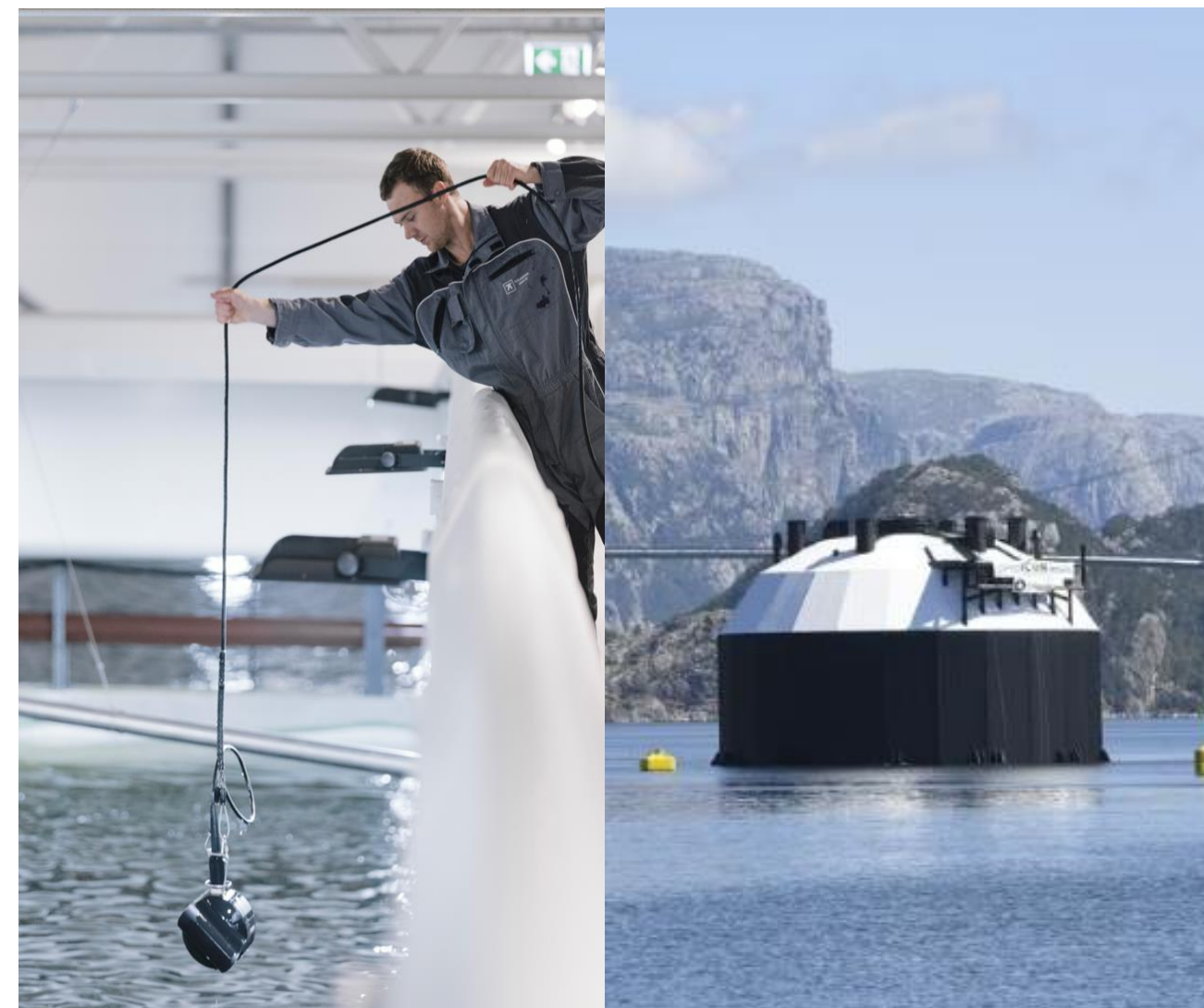
→ Finansiell risiko

- Fysisk risiko
- Overgangsrisiko
 - Regulatorisk risiko
 - Markedsrisiko
 - Omdømmerisiko osv...

Et eksempel på hvordan vi jobber for å redusere naturrisiko

Det tar 2-3 år å oppdrette en laks

- Bedre fiskevelferd og overlevelse
- Bedre lusekontroll sammen med andre forebyggende tiltak
 - 55% av merdene som ble slaktet i 2022 trengte ingen lusebehandling

Naturrisiko for bedrifter

Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD)

- Første internasjonale rammeverk for hvordan selskaper skal rapportere på naturrisiko
- Egne veiledere for ulike sektorer
- EUs nye rapporteringskrav i tråd med TNFD

Hjelp – kor skal eg begynne?

- Begynn i en ende. Ikke svelg hele kamelen på en gang.
 - Trenger du natur til noe i din virksomhet?
 - Påvirker du natur gjennom din virksomhet?
 - Hvor er avtrykket størst – i egne operasjoner eller verdikjeden?
- Bygg kunnskap/kapasitet internt
- Forbedre deg år for år!

ROOTED IN NATURE

Naturrisiko

nye spilleregler
for næringslivet?

